

05.05.2021

Oppsummering fra møte i Østlandssamarbeidets Europaforum 30.04.21

Det andre møtet Østlandssamarbeidets Europaforum ble som følge av pandemien gjennomført som et webinar med fokus på interessepolitisk arbeid i Europa. 40 representanter fra politikk og administrasjon i fylkeskommunene på Østlandet deltok. Første del av møtet ble gjennomført på engelsk.

Leder i forumet, **Anne-Marte Kolbjørnshus**, ønsket hjertelig velkommen til møtet og refererte til utsendt agenda og underlag. Tre eksterne innledere var invitert til å dele sine erfaringer og si noe om hvordan deres regioner/organisasjoner jobber med lobbying av regionale interesser inn mot EU.

Først ut var **Markku Markkula**, president i regionen Helsinki-Uusimaa og leder av byrådet i Espoo, Finland og visepresident og medlem av byrådet i den europeiske regionkomiteen (European Committee of Regions – CoR).

Markkula tok utgangspunkt i Helsinki-regionen og Espoo by (den nest største byen i Helsinki-Uusimaa regionen) og hvordan de har utnyttet den europeiske arenaen og EU-programmer for å skape utvikling og innovasjon. Han trakk spesielt fram den grønne given og digital omstilling som kjerneområder for Finland og at disse temaene går direkte i hjertet på det som regionene og Espoo by fokuserer på. «City as a service» konseptet for en bærekraftig utvikling ble trukket fram sammen med samarbeid rundt smart spesialisering som metode for innovasjon i Østersjøregionen (SmartUp BSR).

Gjennom regionkomiteen, CoR, jobbes det nå med å fortolke og forsterke den grønne given (European Green Deal) på lokalt nivå (Green Deal going local). En politisk arbeidsgruppe er opprettet og denne har månedlige møter. Det anbefales at alle regioner skal utarbeide en «roadmap» (plan) for hvordan møte og jobbe med den grønne given i egen region.

Regionkomiteen benytter uttalelser (opinions) som verktøy for å påvirke EUs beslutninger og prosesser. De følger samme mal som Europaparlamentet ved utnevning av en saksordfører (rapportør) og kjører prosesser på flere nivåer fram til en omforent felles mening/dokument som vedtas i plenum. CoR jobber systematisk for å legge bærekraftsmålene til grunn og å påvirke EU til å gjennomføre dette i all politikk.

Markkulas presentasjon kan leses [Presentasjon Markku Markkula](#)

Andre innleder var **Magnus Berntsson**, regional minister for miljø og visepresident i det regionale parlamentet i Västre Götland i Sverige. Berntsson er også president i den europeiske regionale organisasjonen AER (Assembly of European Regions). Berntsson innledet kort om Västre Götaland regionen som nå er 20 år – sammenslått av tre tidligere fylker. Regionen har 1,8 mill innbyggere. Internasjonalt arbeid og engasjement fra regionens side er nært knyttet til regionale planer og til politisk styring. Engasjementet gir nettverksmuligheter og god synlighet for regionen og ikke minst anledning til å ta del i diskusjonene, påta seg roller og å påvirke. Berntsson la også betydelig vekt på det å lære av hverandre og dele god praksis som basis for regional utvikling.

05.05.2021

Videre presenterte Berntsson Assembly of European Regions (AER) – historie, organisering og arbeidsform. AER ble etablert for å få et medvirkningsorgan for regionale myndigheter på EU-nivå og bidro sterkt til opprettelsen av European Committee of Regions (CoR). Men, de så også behov for å ha en uavhengig organisasjon som i tillegg til CoR kunne påvirke på vegne av både EU-medlemmer og ikke-EU-medlemmer. Berntsson framhevet nettverksarbeid som en vesentlig del av det europeiske samarbeidet – det å lytte til andre samt å hente hjem gode innspill, løsninger og virkemidler til regional utvikling.

AER legger vekt på å komme inn i prosesser på et tidlig stadium for å påvirke. Møter med kommisjonærer og sentrale personer i EU-systemet er viktig, og tilgangen til nøkkelpersoner i Brussel har vært bedre i den digitale verden som pandemien har skapt. Policy papirer utgjør grunnlaget for lobbyarbeidet og disse utvikles i fellesskap i byrået i AER og gjennom politiske arbeidsgrupper (task forces).

AER har stort fokus på å bidra til samarbeid og deling av god praksis i tematiske arbeidsgrupper (working groups). Samarbeidet kan legge grunnlag for partnerskap for å søke virkemidler i EU-programmer eller til å avdekke problemstillinger som tas over i politisk lobbying. AER deltar også direkte i EU-prosjekt sammen med medlemsregioner eller basert på ønsker fra medlemmene.

Magnus Berntssons presentasjon kan du lese her [Presentasjon Magnus Berntsson](#)

Siste innleder i denne første delen av møtet var **Eleni Marianou**, generalsekretær i den europeiske regionale organisasjonen og tenke tanken CPMR (Conference of Peripheral and Maritime Regions). Marianou viste til at CPMR er en kjent lobbyorganisasjon for regionale interesser i Brussel og organisasjonen har faste møter for å drøfte sitt interessepolitiske arbeid. Hun viste til de geografiske kommisjonene rundt havbassengene som et utgangspunkt for å identifisere og samarbeid om felles posisjoner. Nordsjøkommisjonen er en av disse.

Marianou uttalte at CPMR legger vekt på å prioritere og å velge sine kamper. Klima, territoriell utvikling og naboskap-samarbeid – herunder migrasjon og integrasjon – er noen viktige tema. En organisasjon som CPMR kan ikke gjøre alt for alle!

Nøkkel til en suksessfylt lobbying er å ha en plan og en oppskrift for arbeidet. Marianou la vekt på både å sitte ved bordet og det å ha samtaler/kontakt i korridorene/i pausene. Påvirkningsarbeidet må skje både formelt og uformelt for å få gjennomslag for regionale synspunkt i EUs agenda. CPMR ser på seg selv som en vakthund og timing er viktig. De legger stor vekt på å få tilgang til dokumenter som er i prosess, å analysere innholdet og å bygge en effektiv plan for å påvirke. God kunnskap og gode kontakter er viktig for å lykkes! CPMR jobber bl.a. med europeiske tenke tanker og forskningsmiljøer for å påvirke de som påvirker (lobby the influencers).

Eleni Marianou viste også til noen konkrete eksempler på områder/saker der CPMR har fått gjennomslag i sitt lobbyarbeid – herunder regionenes utfordringer knyttet til Brexit samt regionenes betydning som nøkkelaktører i klimakampen. Marianou trakk også fram regionalpolitikken i EU og påpekte at en må å ha konstant fokus på denne. Den er lett å angripe når det skal spares penger! To eksempler fra lobbying på transportområdet ble framhevet - knyttet til finansieringsinstrumentet Connecting Europe Facility (CEF) og til Trans European Network Transport (TEN-T). Visuelle presentasjoner som kart ble nevnt som et effektivt virkemiddel i lobbyarbeidet. Nøkkelbudskapet må formuleres så klart som mulig for å nå fram.

Eleni Marianous presentasjon kan leses her [Presentasjon Eleni Marianou](#)

Møteleder takket for gode innledninger fra de tre inviterte gjestene og åpnet for spørsmål fra forumets medlemmer. Det kom ett spørsmål knyttet til innovasjonspolitik og unge entreprenører og hva som kan gjøres for å få en mer nedena-og-opp tilnærming til dette. Her ble det i svaret vist til behov for gode tilnærminger og tilrettelegging på regionalt nivå og at dette i hovedsak er avhengig av politisk kultur i regionen og ikke på EU-nivå. Ungdom som hjelper ungdom, er viktig.

Andre forslag var å framheve de som lykkes, ha priser for gode resultater som trigger flere til å være med. Skape en bevegelse regionalt.

Det kom også et spørsmål til hvordan organisasjonene påvirkes av korona-pandemien spesielt for dialog og uformell påvirkning («corridor talks»). Her ble det bekreftet at dette er krevende i disse tider, men at det er mulig via digitale løsninger. Spesielt fungerer det dersom en allerede kjenner personene og har møtt dem før. Det har også i noen tilfeller vært enklere å få tilgang til møter digitalt pga. at det tar kortere tid og fravær av reiser øker tilgjengeligheten. Det ble også påpekt at viktige storbyer er veldig aktive lobbyister i EU og at regionene må bli mer aktive. Alle innlederne la til grunn at det vil bli en ny normal der en kombinerer fysiske og digitale møter framover.

Del to av møtet ble gjennomført på norsk. Nestleder i Østlandssamarbeidets Europaforum, **Gunn Marit Helgesen**, innledet denne delen som hadde fokus på hvorfor det interessepolitiske arbeidet i Europa og inn mot EU fra fylkeskommunene i Norge er viktig.

Helgesen viste til flere rapporter som viser at Norge kommer seint inn i prosesser i EU og at mye av EØS-relaterte saker behandles i embetsverket og som juridiske betenkninger. Politisk engasjement og samfunnsdebatt om viktige saker og konsekvenser av vedtak i EU for Norge er lav. Dette gir et demokratisk underskudd, ifølge Helgesen. EUs fokus på nærhetsprinsippet og brede og åpne konsultasjoner gir muligheter for direkte påvirkning. Det er en kultur for å etterspørre innspill og å påvirke i EU-systemet – både formelt og uformelt. Studien «EU på dagsorden i norske kommuner og fylkeskommuner» fra 2018 ble spesielt trukket fram. Denne viser at 50% av sakene i fylkestingene påvirkes av beslutninger tatt i EU. De viktigste berøringspunktene er innen regional planlegging, klima og miljø saker, samferdsel, kultur og folkehelse. EU setter rammer for både innhold i politikken, organisering og saksbehandling. Dette viser at det europapolitiske arbeidet er viktig for fylkeskommunenes daglige arbeid, sa Helgesen. Østlandssamarbeidets Europaforum kan spille en rolle for dialog, samhandling, koordinering og felles påvirkning.

Etter Gunn Marit Helgesens innledning var fem medlemmer i Østlandssamarbeidets Europaforum utfordret til korte statement med eksempler på interessepolitisk arbeid fra egne erfaringer i ulike organisasjoner og nettverk i Europa.

Anne Beate Tvinnereim, fylkesråd for plan, klima og miljø i Viken var først ut. Hun orienterte om Vikens aktive engasjement i STRING-samarbeidet og interessepolitisk påvirkning for grønn og effektiv transport i korridoren fra Oslo til Hamburg – herunder å få mer trafikk fra vei til jernbane. Hun trakk også fram ønske om å bygge en grønn mega-region langs aksene. Kontakten inn mot nasjonale myndigheter ble framhevet. Hun viste også til Fehmern Belt forbindelsen (mellom Danmark og Tyskland) og at full effekt først vil komme ved utløsning av investeringer på strekninger lenger nord (f.eks. Oslo-Göteborg). En felles skandinavisk-tysk transportkommisjon ble nevnt. Hydrogendrevet tungtransport i korridoren framheves i dialog med næringslivet. I juni vil en rapport fra OECD bli lansert. STRING er en møteplass for regioner med felles interesse der en jobber med prioriterte tema.

Presentasjonen kan leses her [Presentasjon Anne Beate Tvinnereim](#)

Kåre Pettersen, fylkestingsmedlem i Vestfold og Telemark orienterte om deres arbeid på transportområdet i Nordsjøkommisjonen (under CPMR) basert på fylkeskommunens godsplan og

interesser for å styrke forbindelsen fra havnene i Vestfold og Telemark over til Danmark og videre til kontinentet. Pettersen la vekt på behovet for å bygge allianser og samarbeide bredt. Han viste også en kobling til et utviklingsprosjekt finansiert innenfor Interreg A Øresund-Kattegat-Skagerrak (ØKS). Påvirkningsarbeidet inn mot EUs Trans Europeiske Transport Nettverk (TEN-T) ble trukket fram som eksempel. Vestfold og Telemark jobber interessepolitisk via Nordsjøkommisjonen for å få Jyllandskorridoren og de maritime krysningene inn på kartene for TEN-T. Pettersen la vekt på at fylkeskommunene må være til stede – både politisk og administrativt – på europeiske arenaer og samarbeide med andre regioner.

Presentasjonen kan leses her [Presentasjon Kåre Pettersen](#)

Aud Hove, fylkesvaraordfører i Innlandet framhevet deres arbeid i AER og Euromontana bl.a. for å utvikle Innlandet som en grønn region med fokus på bio-økonomi og grønn verdiskaping. Rammevilkår er viktig og da må en være påkobla og ta vare på egne råvarer. En må sitte ved de riktige bordene og være i rett korridor for å påvirke. Hove la vekt på at en ikke bør springe etter pengene, men at en må vite hva en vil og legge egne planer og forutsetninger til grunn. Hun viste også til at det er interesse for norsk distriktpolitikk i Europa og at vi har noe å bidra med. Differensiert arbeidsgiveravgift, forutsetninger for bosetting i fjellområdene og en europeisk fjellpolitikk ble spesielt nevnt.

Presentasjonen kan leses her [Presentasjon Aud Hove](#)

Julie Ness, byrådssekretær i byrådsleders avdeling i Oslo gav en orientering om hvordan kommunen bruker EuroCities i sitt interessepolitiske arbeid. Byrådsleder Raymond Johansen ble i november 2020 valgt inn i styret, noe som gir økte muligheter til å delta i den europeiske debatten og tilgang til personer i EU-systemet. Aktivitetene i EuroCities dekker alle Oslos fagområder og det er bred deltakelse i ulike faggrupper. Arbeidet på avfallsområdet ble framhevet som et konkret eksempel. Her har Oslo hatt ledelsen av faggruppa og blitt en ressurs for miljøet i Brussel. Arbeidet har bidratt til Oslos deltakelse i EUs urbane agenda initiativ, der Oslo leder et partnerskap innen sirkulær økonomi. Julie Ness la vekt på at arbeidet mot Europa er langsiktig. En må identifisere sentrale innsatsområder, jobbe strategisk og være aktivt over tid. Det er viktig å forsterke arbeidet gjennom å samkjøre aktivitet på flere nivåer - både politisk og administrativt.

Rune Fredriksen, fylkestingsmedlem i Viken og leder for Sommerakademi-gruppa i AER fokuserte på ungdomsmedvirkning og hvor viktig dette er for demokratiet og Europas framtid. Fredriksen la vekt på at det er store felles utfordringer i Europa som krever samarbeid og samhandling. Digitalisering, klima, det grønne skiftet, bærekraftig utvikling, mm. Økt innbyggermedvirkning er i fokus i EU og ungdom står sentralt i dette bildet. De unge har det utfordrende under pandemien og dette aktualiserer behovet for medvirkning og å lytte til ungdommens stemme. AERs Sommerakademi i 2022 vil legge til rette for at ungdom og voksne politikere møtes på like vilkår til workshops og debatt. Kobling til EUs konferanse om Europas framtid vil bli viktig.

Presentasjonen kan leses her [Presentasjon Rune Fredriksen](#)

Forumets leder, **Anne-Marte Kolbjørnshus**, avrundet møte med å takke for gode innlegg og for et interessant og hektisk møte. Hun framhevet at informasjonen og innspillene fra møtet vil bli tatt med videre og uttrykte samtidig håp om at alle vil delta på forumets neste møte på Lillehammer 30. september og 1. oktober. Her legges det opp til en workshop fra lunsj til lunsj – slik forumets medlemmer ytret ønske om på møte i september i fjor. Presentasjonene fra dagens møte vil bli gjort tilgjengelig og opptak av møtet vil bli delt blant medlemmene.